

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felolvas szerkesztő háboruban léte miatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-száma: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy óra " 20

Nyugalom, nyugalom!

Néhány nyulszívű hivatalnok, az egész ország nyugalommal fogadta a Kárpátok csipkéibe kapaszkodó kozákokat. A magyar ember mesz-sze földön ismeri híres értelem-sége kerekedett felül, amikor az első szempillantásra belelátott az orosz káryákba. Nyugtalanítani, zavart okozni, összegabalyítani: ezt akart a muszka. Nyugodtságot, önbizalmat, megingathatatlan hitet: ezt talált a muszka.

Persze, meglepődik a nem várt hatáson. Ő ugyanis, mindenkit muzsiknak képzelt. Azt hiszi, mindenki a muzsik eszével és intelligenciájával gondolkodik. Nem sejtette, hogy a magyar nép listáza azeme nyomban meglátja a való-ságot a észre veszi, hogy az orosz betörés csak nyugtalanító kísérlet lehet, melylyel népfőlkölők és pénzgyűzők egy kettőre végez-nek.

De ha nem ilyen nyugtalanító kísérlet lenne - elvégre a musz-kárói a nagyobb oszobaságot la föl lehet tételezni! - hanem na-gyobb csapatok leereszkedéséről van szó: ebben az esetben meg-éppenséggel nincs ok aggodá-lomra. Azok a „nagyobb csapatok” csak a galicjai főhadsergeből szá-kadhattak le. Ez a főhadserég a mi hadállásainkat máig sem merie megbolygatni, ami annyit jelent, hogy erőink télienségekbe meravülnek. De ha belőle „nagyobb csapatok” a Kárpátokra kusznak le, akkor még inkább meggyengül és még kevésbé lesz képes velünk szem-bezállani. Ebben az esetben az orosz vér könnyen megdagaszthatja a galicjai folyókat.

Csak kedvezőbb alakítja ezt a helyzetet - föltéve, ha arról van szó - az a körülmény, ha a né-met offenziva teljes mértékben ki-terjesztette szárnyait Keleten. Hin-denburg vitézei megeresztelt kan-társzárral robognak előre a ennek a robajnak a visszhangja már nemsokára zugni fog - Lemberg tájékán.

A háboru általános szempontjá-ból tehát derűsen nézhetünk a jö-vőbe, még abban az esetben is, ha a toronyai szorosnál komolyabb orosz haderő szedelődik össze. Hogy ennek a komolyabb haderő-nek is úgy ellátják a hátát, hogy holta napjáig megemlegeti, ezzel talán még maguk az oroszok is tisztában vannak. Annyi katonánk áll Felsőmagyarországon, hogy játszva zavarhatják szét az orosz hordákat.

A helyzetnek ez a képe oly vi-lágos, oly magától értetődő, hogy az ország tulnyomó többsége az első percben fölfogta. Csak néhány anyámasszony, no meg a vulki gözdeli fölhevült orosz festette maga elé másképen: az egyik fog-vacogva, mámorosan a másik.

Komoly napok előtt.

A szövetséges hadak győzelmes előnyomulása.

A Kárpátokból kivertek a benyomuló orosz hadakat.

Magyarország északkeleti ré-szében, hol az oroszok portyázó hadai pár nappal ezelőtt betértek, a rend teljesen helyre állott, mert hadaink megtisztították a vidéket a benyomuló ellenségtől. Ma már

híre-hamva sincs sem Mársma-rosban, sem Ungban az oro-szoknak.

Mai értesítéseinink különben a következők:

Az oroszok visszaűzése a szorosokban.

Az uszoki betörés.

Fővárosi munkatársunknak el-kelma volt beszélni egy népfőlkölő-hadnaggyal, aki résztvevett azokban a harcokban, amelyeket az uszoki hágó védelmére kirendelt csapa-taink csütörtökön, a hónap 24-én a határon át betört orosz csapa-tokkal folytattak. A katonatiszt, a ki az uszoki állomás vonatbizo-sító őrségének parancsnoka volt és mint ilyen közvetlen szemtanúja volt az uszoki szorosban csütörtök-ön lefolyt harcoknak, munkatár-sunknak a következőket beszélte el:

- A közvetlemény általában nagy tévedésben van, mikor az uszoki szorosról, mint természetesen védett akadályról beszél.

Az uszoki szoros tulajdonképen egy széles völgygyé alakuló hágó, amely a galicjai Siankától Uzsokig erős lejtőn és a támsdásnak igen kedvező, a védelemnek kedvezőt-len terepet nyújt. A határ védel-mére kirendelt helyőrségünk Uzsok-nál egy rendes gyalogszászlóaljából, egy hadtápszászlóaljából és egy há-rom pótszászadból alakított tartá-lékszászlóaljából állott, melyek felett Drechsler alezredes parancsnokolt. Miután saját csapataink Drokobicz és Turka felől Uzsokon keresztül vonultak vissza Homonnára, ér-testülve voltunk arról, hogy az orosz csapatok meg fogják kísérelni a hágón való átvonulást.

Ezt az információnkat megerő-sítették galicjai menekültek is, a kik arról értesítettek bennünket,

hogy az orosz lovasság rendszeresen igyekszik a Kárpátokat meg-szálló csapatainkat nyugtalanítani. Hadvezetésünk alighanem pon-tosan volt informálva az oroszok terveiről, mert még a támadást megelőzőleg intézkedett, hogy tü-zérséget kapjunk segítségül, ami a harc folyamán meg is érkezett.

A kozákok első előőrségi csa-tőrőlkön reggel tüntek fel Sianki felől. A mi csapataink közvetlen a határon előre megépített védelmi állásokban foglaltak pozíciót, azon-ban azt a rendelkezést kapták, hogy amennyiben az oroszok tüerővel vonulnának fel, az uszoki állásokat csak addig tartásák, amíg Csontos és Fenyvesvölgy között a völgy megszüklő torkolatában épített megfelelőbb védelmi állásainkat megszálljuk.

Csütörtökön délelőtt tíz óraker-jent meg az orosz előhad, kö-rülbelül 3-400 kozák, szemünk előtt.

A kozákok leszállottak lovaikról és megindították a tüzelést, ame-lyet a lövészárkokban elhelyezett gyalogságunk viszonzott. Körülbe-lül másfél óra múlva fejlődtek fel az orosz gyalogság első csa-patai és ugyanekkor két orosz gépfegyver berregése is beleszólt a harcba. Félórával később az oroszok tüzerése is megérkezett és lövöldözni kezdte csapatainkat, valamint a hátunk mögött fekvő Uzsok községet.

Az első gránát, fejünk feleit el-repítve, az uszoki vendéglő falán

robbant szét. Az oroszok, számi-tásom szerint, összesen nyolc ágyuval rendelkeztek. Alig fej-lődött fel az orosz tüzeréség, ami-kor megérkezett a mi segítsé-günkre küldött tábori őteg, mely Hérfa Szolyvárról vesutou érkezett.

Az orosz tüzeréség azonnal heves ágyuzás alá vette az uszoki állo-mást, amelyet mindeztideig csapa-tommal én tartottam megállva. Miután tüzeréségünket az oroszok tüzelése dacára veszteség nélkül kiraktuk és felállítottuk, a vonat-biztosító őrséggel el kellett hagynom az állomást, amelyben az oroszok gránátjai kevés kárt tettek amint-hogy a völgyön átvezető viadukt is csaknem teljesen sértetlen ma-radt. Tüzeréséggel megerősített csa-pataink este 6 óráig tartották po-zícióikat, amelyet az est leszáll-tával, amikor az oroszok is beszü-n-tették a tüzelést, el kellett hagy-niuk, hogy Csontosra vonuljanak vissza, hol akkor már egy teljes gyaloghadosztályunk foglalt po-zíciót, teljes tüzeréségével és nehéz ágyuval megerősítve.

Csontosnál a terep hasonlítá-talannul jobban kedvezett nekünk, mint Uzsoknál. Mig Uzsoknál a széles hágó megkönnyítette az ellenfél kifejlődését és előnyomu-lását, addig Csontosnál tüzeréségünk, amely az összeszüklő völgy torkolatában foglalt állást, uralkod-hatott a völgy egész hossza feleit.

Az oroszok másnap, amikor Csontosig nyomultak előre, rövid harc után könnyelműek voltak Uzsokig visszavonulni.

Hogy azután mi történt, azt nem tudom, mert a vonatbiztosító őr-ségekkel Ungvárra rendeltek vissza, amire már előzőleg parancsot kaptam. Veszteségeink ezekben a harcokban igen csekélyek voltak.

Elfogott montenegrói löszerszállítmány.

Bécs, szept. 30.

A Grazer Tagespost közli: A boszniai és hercegovinai csapa-tonak sikerült Montenegróban legutóbb nagyobb löszerszállí-tmányt elfogniok. A löszerszállí-tmányt 300 marha vontatta. A municións transzportban kizárólag francia gyártmányu löveg volt.

Szerbia pusztulása.

Szofia, szept. 30.

A félhivatalos „Volja” közlön tu-dósítója írja Nisből lapjának, amely Ghensdjev organuma.

- Az osztrák-magyar offenziva súlyos következményekkel jár Szer-biára nézve. Mindenekelőtt a leg-nagyobb inség következett be élel-miszerekben, gyógyszerekben, min-denekben, ami általános szükség-

let. Ugy a lakosságban, mint a hadseregben minden pillanatban bekövetkezhetik az általános lázadás. Az utóbbi napokban ismét több tüzérezred lázadt föl és számos ágyút lezereltek az elégedetlen katonák. A vezető körök minden kísérlete, amely arra irányult, hogy az elégedetlenséget megszüntesse, eddig meghiusult.

Az orvosokban és gyógyszerészekben beállott lázny következménye, a kolera és a vérhas borzalmasan pusztul; naponként két háromszáz haldoklik meg.

A katonai liga a tarthatatlan állapotokon pillanatnyi sürgős intézkedésekkel igyekszik segíteni. Ilyen rendszabály volt a Pasics-hoz intézett ultimátum is, amelyben száz orvos, három bakteriológus és a járványok lefedésére szolgáló megfelelő mennyiségű preparátumnak a legközelebbi idő alatt való beszerzését követelték.

A király visszalépett Ribbórtól; ő továbbra is közönyös és tehetetlen. Sándor trónörökös nem fogad el tanácsot.

Pasics békeajánlata az albánoknak.

Pasics szerb miniszterelnök aláírásával szeptember 25-én felhívás jelent meg, amely a felkelő albánokat biztatja Szarbia jóakarójáról és nekik Szerbia békeajánlatát nyújtja. Ez a felhívás Bukarestben nagy felháborítást kelt és azt látják belőle, hogy a szerbek helyzete annyira rosszabbodott, hogy a cselekedésükben abban főlkéző seregek is minden áron békét akar kötni.

Albán lázadók a szerb bandák ellen.

Szalónki, szept. 30.

A zendítők és a katonailag szervezett szerb bandák között még nem szűntek meg a véres összecsapások. Egyre nagyobb számban alakulnak szerb partizán bandák, amelyek különösen Velez vidékét veszélyeztetik. Skopjeben elkezdődött a felkelés, a szerb és a lázadók között, a bandák részén szűzhatvan ember seült el és a szerbek nem tudták megakadályozni a vasútvonal elpusztítását. Közben a lázadó albánok nagy segítséget kaptak és szétverték a szerb bandákat, amelyeket Stepanovics szerb őrnagy vezetett.

Háromnémet hadsereg Oroszország földjén.

Harmadik hete már, hogy Hindenburg tábornok emlékeztetés táviratát elküldte keletről nyugatra az oroszok kiverése után a franciákat verő Vilmos császárnak. A mazari címlet ragyogó megvalósítása után Hindenburg már szeptember első napjaiban átlépte az orosz határt és seregei élén észak-déli irányt véve nyomul előre orosz földön. Azóta nincs róla semmi hír. Csak apró jelentések jöttek, amelyek a győzelmes előnyomulást újít jelkézték, egymás után elestek a határszéli falvak és kisebb városok és a német

seregek már elérték az északnyugati orosz védővonalat Grodno és Oszovlec várát. Erről a közdelemről, ennek további sorsáról már két hét óta nem érkezett jelentés, a nagy német főhadiszállásról állandóan csak azt közlik, hogy a keleli hadiszállásról nincs semmi hír. Harcolók leveleiből és sebesültek eladásaiból azonban megállapítható, hogy Hindenburg offenzívája szakadatlanul tart és előnyomulása újában alig akad orosz ellenállás. Porosz ulánusok már messze benn portyáznak Oroszország földjén, erősen megközelítik a főbb pontokat, mislalt a német ágyúk gyilkos tüzet ontanak az erődökre és a német gyalogság szuronyal veri ki a mesterséges megerősítésekkel az orosz hadsereg roccsait.

Három német hadosztály nyomul így előre keleli irányban, csaknem mind a három orosz területen. Az egyik a középső főcsereg, a Nurew mentén kergeli a futó ellenséget és keresi az újat, hogy megverhesse. Ezt Hindenburg vezeti, az egész keleli hadsereg fővezére. Tőle északra Suvajki kormányzóságban Morgon altábornagy hadosztálya helyezkedett el, hogy sakkban tartsa azt az oroszgyekezetet, mely Moszkva felől akarva fennadó csapatokat küldeni Hindenburg ellen.

A harmadik német hadosztály Porosz Szilézia felől nyomul előre. Ennek előcsapatai már a háboru kezdetén bevonultak Oroszországba, az újabb előnyomulások és a nagy csapatmegerősítések az a célja, hogy a Lublin és Cholm felől Hindenburg ellen nyomuló orosz erőkkel szembe szálljon.

Hindenburg seregének előnyomulása.

Bécs, szept. 30.

A Reichspost estilapja közli az északi német seregekről levő hadüldözöttségéről, hogy Hindenburg tábornok seregével megkezdte az offenzívát az oroszok ellen. A németek bombázzák Oszowice erődítményeit, melyek valószínűleg már nem tarthatják soká magukat. A német sereg offenzívája a volt Renssenhamp féle orosz sereg ellen folyik.

100.000 halott és sebesült.

Róma, szept. 30.

A Giornale d' Itáliának táviratozzák Párisból: Az Alsau mentén vívott ütközetekben a franciák vesztesége halottakban és sebesültekben több volt 100.000 embernél. A rengeteg számu sebesült elszállítására szűzhatvan vonati rendelték ki, de a sebesültek szállítása mégis nehezen ment.

Csábítgatják Oroszországot.

München, szept. 30.

Rómából táviratozzák a „Munchener Neuesten Nachrichten"-nek: Anglia a legkétségbeesettebb erőfeszítéssel azon van, hogy megnyerje Oroszország támogatását.

Az idézett lap munkatársa közli, hogy az ottani angol diplomácia egy előkelő tagja elárulta, hogy a hármass entente az orosz segítség nélkül nem számít győzelemre. Ez a hír fedi a londoni lapoknak azt a közlését, hogy kiváló angol katonai szakértők szerint a hármass entente hadseregei csak akkor remélhetnének sikert, ha Oroszország tíz hadiesttel segítené őket.

Egyetlen katonánk elfogott egy szerb szakaszt.

A drinámentli harcok alkalmával történt ez a briliáns kis eset, melynek egy horvát baka a hőse. Valahogy elmaradt zászlóaljától és a hegyoldalon az erdőből kijövet, egyszerre csak szembe találja magát egy egész szerb szakasszal, valami negyven emberrel. A mi bakánk nem ijadt meg. Viaszaugrott a fák alá és sietve kilőtt egy magazint: őt fölöntyi. Azután hátrább ugrott, ismét negyven füzelnit kezdett, kilőtt megint egy magazint és így újra és újra megismételte a lövöldözést. Közben hangosan kiáltozott, csak egy zengett belé az erdő: — Vorwärts! Napred! Előre! Sturm! Satve! Sluzba!

A háromnyelvű kiáltózással az ellenséget tévedésbe akarta ejteni, ami már csak azért is sikerült neki, mert lövéseivel tízenegy szerbet terített le. A megriadt ellenség, amely a folytonos vezényszavaktól meglévesszette azt hitte, hogy nagyobb szákas ellenséggel áll szemben, hirtelen leher kezdött lefoglatott. Csak erre várt a horvát baka.

— Puszkod odiosziti! Le a puszkákkal! — kiáltott rájuk haragú hangon. Mindannyi szó nélkül engedelmesskedett. Erre a baka kilépett az erdőből és mintha egész csapat állna a háta mögött, viaszszól:

— Itt maradjatok, majd megkérdelem, mit akartok?

Néhány lépést előre ment és kiadta a parancsot:

— Foglyok vagytok, kötözzétek meg egymást!

Majd ismét hátraszólt, mintha valami jelentene csapajának, a szerbek pedig szép rendben megkötözték egymást, az utolsó átadta a közelet a horvát bakának, aki az egész szállítmányt most már magával cipelte a legközelebbi százig. A bátor és öleles katonát az arany vitézségi éremmel tüntették ki.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részv.-társaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség tudomására hozni, hogy a jéggyártást és kihordást már megkezdjük és kristálytisza műjég malmi irodánkban (36. telefonszám) megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi tisztítóinkben kapható. 50 kilóig a jég ára 6. fill., ezen fölül mennyiségű 4 fill.

Herős árpa szalma, polyva

kazalonként és ölenként eladó közöl a városban.

IRITZ MIKSÁNÁL.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Október. 1. Csütörtök. Róm. kath. Remig pk. hv. Protestáns Reimig pk. hv. Görög Orosz szept. 18. Eumón pk. Nap kel 5 óra 57 perokor, nyugszik 5 óra 42 perokor.

Időjárás. Még szeles és hűvös idő várható, helyenként esővel. Sürögny-prognózis: Szeles, hűvös, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 11-4 C.

— A makói nők a katonákért. Hadseregünk fehérenemű szükségletének elkészítéséhez hozzájárulnak a makói nők is, akik a polgármester felhívása után tömegesen jelentkeztek a városi munkálatok teljesítésére. A nyers anyag nagy mennyiségűt sikerült beszerezni és egyidőre több urió volt szives elvállalni, hogy a közös munkateremben dolgozó varrónőket betanítják és állandóan ellenőrzik a kezelést, valamint a leszámolást. A munka már serényen folyik és 300 part meghalad az elkészített munkák száma. A nőbizottság élén D. Galambos Ignác áll és a bizottságba Hubert Mihályné dr. Kocsis Istvánné, Dr. Wizinger K. Gyuláné, Pataky Albinné, Rother Gyuláné, Politzer Jenőné, Matolosi Ilona, Hegyi Józsefné, Glück Lajosné, Wizinger nővérek vesznek részt fáradságtalan szorgalommal. A nemes lelkű urak vállalkozása már azért is elismerést érdemel, mert a vállalkozás folytán a harcövezetben küzdő hős katonáinknak tesznek szolgálatot, másfelől pedig a munka és keresélnélkül maradt nők részére egész télen át állandó és olyan kereset kínálkozik, amely megélhetésüket biztosítja és meg fogja menteni őket attól, hogy a nehéz időben nélkülözésnek legyenek kitéve.

— A szélhámosok ellen. A szegedi kir. ügyészségnek tudomása jutott, hogy egyes ügybűbök a katonaság megbízottjainak adják ki magukat a lakosságtól az élelmiszereket és takarmány neműeket rábeszélés útján potom áron vásárolják össze, továbbá tudomására jutott az is, hogy részint kereskedők, részint magánosok oly jelvényeket gyártanak, vagy honak forgalomba, amelyek nagyon hasonlítanak a katonák oszládtárgjainak segélyezésére, vagy a háboruval összefüggő egyéb jólékony célra alakult bizottságok vagy egyesületek által kibocsátott jelvényekhez. Egy külföldi eég „Aranyért vasat 1914” felirású vassgyűrűket készített és azokat darabonként két koronáért hazai kereskedők útján árusítja. Miatán az illeték ezen osolekményükkel osalatt és a közönség megkárosítását követik el, felhívja a rendőrség mindazokat, kiknek az ilyen üzelmekről tudomása van, hogy a tetteseket haladéktalanul jelentseék fel.

— Intőzkedések a kolera behurcolása ellen. A belügyminiszter a hadügyminiszterrel és a kereskedelemi miniszterrel egyetértve körrendeletet bocsátott ki az összes hatóságokhoz, amelyben részletesen intézkedik a koleraiban gyanus és megsebesült katonák szállításának és elszállításának módjairól, hogy a szerbiai és galiciai kolerajárvány behurcolását megakadályozza. A határállomásokon barakkokot építenek és a határ felől érkező vonatokat rendszeres orvosi ellenőrzés alá helyezik. Ha az utasok között a határállomásokon kolerasok vagy kolera gyanus utasok akadnak, a vonatról eltávolítják és barakkokba helyezik el őket.

— A csendőrfőhadnagy drámája. Donó Árpád, volt makói csendőrfőhadnagy múlt évi december 22-én reggel Székudvaron három

revolverlőréssel agyonlőtte feleségét, akit hűbességgel vádolt. Az aradi esküdtezők felmentette a csendőrfőhadnagyot, akit az ügyesség erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés bűntettével vádolt. A Kuria második büntetőtanácsa ma tárgyalta az ügyészség semmisségi panaszait, valamennyit elutasította és Donó Árpádot felmentette.

A rendőrség felhívása. A rendőrség felhívja a háztulajdonosokat, hogy az árnyékszárakat és a trágyadombokat fertőtlenítsék, mert az udvarok vizsgálata megkezdődött és a mulasztókat szigorúan büntetik.

Anyakönyvi hírek. Házasságot kötött Vas Mihály Gombkötő Rozáliával. — Elhaltak: Csikós József 2 éves, Igaz Ilona 24 napos korában.

Tisztelettel értesitem a szülőket és gyámokat, hogy az őszi táncanfolyamot október hó 20-án megkezdem. Berátkozni bármikor lehet Barsay-utcai házamnál.

Tisztelettel:
Érdeky József,
okl. táncanjáró.

Csataképek.

A háború epizódjaiból.

Egy Makóra került sebesült katona mesélte el mint szemtanú a következőket:

A zászlóaljunkt egy gépfegyverosztag támogatta. Intetlenül tűz létes folyt mindkét oldalán. Az oroszok ősszóraunyan lehettek, mint mi. Hiába céloztunk a legkitünőbbben, mintha a földből nőttek volna ki, mindig újabb élő sorok keletkeztek a halottas fölött. Az orosz a világ legféltkezőbb népe, senki nem prédálja úgy az embe anyagot, mint ő. Hirtelen megnyit a sorok, ágyuk meredtek felénk s ontották a srappot, ami ellen nem lehet védekezni. Istenem, ha csak szuronyrohamból állanának a csaták!

Szó ami szó, nagy volt a veszteségünk, még pedig hirtelenben. Akkor észreveszi a gépfegyvereket vezénylő kapitányunk, hogy az ezredes egy telegráfkarónak támaszkodik.

Mit csináljunk, ezredes ur? — Kéri oda. Az bágyadtan nagy keresztet vet a levegőbe s azt feleli:

Meneküljél, aki még tud, úgy sem vagyok már sokan. A kapitány elküldte magát:

Átvessem a parancsnokságot s azonnal rendelkezni kezd a gépfegyverek körül. Szólitja nevéen régi hű embereit, de ebben a pillanatban egy srappot épp oda csep le, elviszi két katonáját és pozdójává zuzza az egész gépfegyvert.

A másikat már maga a kapitány lötte ki, azt hiszem minden golyója talált, mert vad ordítást és gabalyedat tapasztaltunk az oroszok sorában.

Ez a pillanatnyi siker kis időre vissza is tartotta őket, mi igyekeztünk azalatt védett helyre kerülni.

Menjünk, ezredes ur! — mondta a kapitány. De az öreg nem mozdult a táviró-karótól, akkor láttuk csak, hogy a lábától szivárog a vér. Egy golyó a térdé balcsát lötte át.

Ne törődjék velem, hagyjatok itt meghalni. Lessz velem ami lesz, csak ti kerüljétek biztonságba. — Itt most én parancsolok! — mondta a kapitány. Azzal odarendelt maga mellé, fölkapjuk köztén az ezredeat és vitük. Az oroszok szakadatlanul lövöldöztek utánunk, míg bele nem untak.

Nekünk már nem történt bajunk, megmentettük a megmaradt gépfegyverünket is, csak éppen szegény ezredes urunkat kellett egy bolond golyónak ráadásul is combon találania.

Ugyanezzel a kapitányommal történt a következő eset is:

Valamerről jött lóháton s hajtott maga előtt három oroszt. Szinte hihetetlen, hogyan szerezte őket. De különös nép az orosz is. Az egyik mindjárt megadja magát, bár annyi kárt okozhatna még nekünk, amennyit akar. A másik meg harcol haláláig.

Ezek hárman olyan megadókedvűek voltak.

Utközben az egyik muzka beszélgetni próbált a kapitánnyal. Végre rájön, hogy tud németül, úgy mondja hát neki.

Uram, öreg ember vagyok, családot, sok gyereket hagytam otthon, megérheted, hogy szeretném tudni, mi történik most velünk? Agyonlőtök?

Dehogy lövünk. Ez nem szokása a mi hadseregünknek. Ti most hadifoglyok vagytok s ott maradtok a háború végéig.

Uram, van neked gyereked? — Van kettő is.

El mered mondani azoknak az életére, hogy nem végezték ki? — Elmerem! — felelte a kapitány. Természetesen nem szabad olyasműt csinálnotok, amit aztán muszáj büntetni.

Az orosz nagyot sóhajtott, a lelke mélyéig meg volt hitva. Hátramaradt egy lépést s csökölgni kezdte a kapitány kezét. A szemé tele volt könnyei.

Halából én is mondom neked valamit. Ne hordj sárga gamasnit. — Aztán miért ne? — nevelt a kapitány.

Azért uram, mert a prancsunk szerint legelőször is a sárga gamasnisokra kell lövünk. Eddig nem tudtam, mit jelent ez, de most gyanitom, hogy ti vagytok a tisztok.

Abban a pillanatban már hajlott is le a kapitány és eltávoította lábáról a sárga veszedelmet.

Névtelen hősök.

Makói fiu elbeszélése.

Ahik nem voltak háborúsba, a kik nem állottak ki a harc nélkül-léses, lelki izgalmaikkal telj, gránát buffogásos, ágyu villámos, megyörgéses, puskáik sziszegés sivilás fűtyöléses, srappell fröccsenéses tűzpróbáit, akik nem látták enkerdjük, bajonettjük halál villanásos szuronyrohámát, azoknak sejtelmük sem lehet a harcéri hősiességéről, a harcúsz nimbusos megyszerűségéről.

Kiváncsi lélelemmel vesszük körül a sebesült uniformist; glóriáza fénylő sz., — a zürke civil szorcsban. Mesélnek a sebesült katonának hihetetlen valóságokat és mi áhítattal hallgatjuk, hiszünk a mesébelli csodákat; hívő meggyőződést keletek, sokszor kételeyekkel kűzködő lelkünkben, hogy feyyereletnek győzni kell.

Mi adja meg a katonának a mi polgári gondolkozásunkkal ntlérhellen bátoraságot, hitartást? Hiszen azok is egyszerű, magunkfajta polgáremberök voltak még néhány kóttal, néhány sappal ezellől! Talán a kötelességérzet azent tudata? Talán a lelkességek bátoraságot tesztő alakulása, talán a csatazaj a harcúsz könyyszerű hőssé avatása, avagy a honvédelem, az ónvédelem lezártan őserseje; avagy a letrévégyás felbuzduló, láktető

lázassága? Talán mind együttesen?

Makói fiu ül az édes apja keskeny fejtében, katonaruhában, bekötözött kézzel, mamuszos lábakkal. Most nem dolgozott a szokott helyéon, nem dolgozott munkával elfoglaltan, csak nézeget, szemlélődött. Keze, lába sebesült, várja a gyógyulását, lesi az ujra való beosztását. Elek Lajos az ifjú hős, Elek Lajos cipész fia. Elmondja, hogy a fivére Szegeden fekszik kórházban, sziláén mint sebesült.

Nincs kimerülve a fiu; hiszen már egy pár hete, hogy hazakerült a harcból. Arca nem bágyadt, szemé nem tompa nézéd. Mellette beteg bajtára ül; ez nem volt a háborúsba. Utközben érte el a betegség. Ez a fiu halvány, lehangolt. Ugy tánt fel, mint az ei nem éri vágy szikár kőrője, a diadalai kikötött dicsőség rózsás koszorúja mellett.

Az Elek gyerek szépen, egyszerű szereténységgel mondja ei a sebesülté történetét.

Több napon át menetelünk, aztán a harcúszba küldték beundulást, Lemberg körűl. Két zászlóalj egy erdén vonult keresztül és amint az erdőt elhagytuk, távonalba fejlődünk. Ezredprancsba volt küldve, hogy amint tulayomó ellenséggel kerülünk szembe, vonuljunk vissza. Két ágyu képezte a fedezetét. Ószintén szólva, először nagy félelem fogott ei, amikor az ágyuzás és a puskaágyók áradata el-lepett bennünket.

Csakhamar olyan megröszés félti éreztem és már nem félttem. Két másik bajtársammal egy kis szalmakazal mögé bujánk — ezt jó fedezéknek találtuk. Bizony retentelre félés a lá veit bennünket az orosz. A puskaágyók úgy szóródtek felénk, mint szük utcában a szélőlő lökvart porfelleg homokja; Tűzreink nem kaptak jó állást és az ellenségek tulayomókak bizonyult.

Az ellenségek vagy kétezer lépőre lehettek és mi is löttünk derekasan. Néha előmáyoitott a szemem, zúgott az agyam, de hamar ószereztem magamat. Amint a szalmakazal mögé kikerültünk, egy vesszlének érte kezemet.

A tulayó folyán visszavonulást parancsoltak. Ekkor éri bennünket igazán a gyilkos túzéles. Igén sok hízt, az alszredes ur is megebesült. Visszavonulás közben kapam lábomon s második sebesülést. Mintha egy órlási tít dőltek volna föl balám. Ószereztem és segélyért kiabáltam. Szakaszbéli tárcalm elfutottak melletttem. Egy másik szakasz nyomult utánunk, közzöttük egy ismerősdm volt.

Komám Schwarcz — ordítottam, — segítse. A zsidó fiu a retentetes túzéles közepette meghalotta a szavamat, hozzám jött, bekötötte hirtelenében lábsebemét, az én bonyumot is a hátára vette, — így aztán cepelt vagy 60 kiló, — felsziglett és aztán bícegyve, puska támaszkodva nagy sebezten elértem az erdőt, a fedett helyet. Igén, uram, a Schwarcz komám ezt tette, pedig rémesen sivilott körülötünk a tömöttellen ellenséges golyó.

Gondoltam is, hogy amint ószereződtek, kiténtetésre ajánlom a paracsnok urnál a Schwarcz komámat.

REGÉNY.

Egy világváros rejtjelmei.

(610)

83. fejezet.

Néma sírok.

Piroska lassan megindult a felú felé.

Az utcákon többen jártak, leginkább asszonyok s ezek is mind a kastélyba iparkodtak.

Az öreg Tarnayné tényleg sz utóját járta.

Derecskey, a plébános, a jegyző és még két felubeli kaputos ember vették körül a haldokló ágyát.

Otan voltak, mintán enyul tanult kiván a törvény végrndelkezésének.

A haldokló végrndelét mondta tollba a felú jegyzőjének.

A végrndelét nagyon rövid volt.

Ósszes ingó és ingatlan vagyonomat, rebegie az öreg nagyságos asszony, Piroska unokámnak hagyományozom, a ki köteles a cselédeknek egy évi bért és egy egy öltözet ruhát kiszolgálatat, valamint a megyében hívó ósszes jótékony egyleteknek tízezer forintot, a helybelli János szive társaságnak egyezer forintot kifizetni és a helybelli és kőraykbelli szegények közt egyezer forintot kiosztani.

— És az egyháznak? kérése a pap.

Az egyház részére külön tettem végrndelitet, felszte a haldokló, férjem asztaliójúában a takarékpénztári könyvevel együtt megtalálják. Boldogul urammal rakogatunk főre azt az ósszeget, nem sok ... kétezer forint ... de hiszen mi sokat áldoztunk a hazáért, szegények vagyunk, szegények, különbben nem adtuk volna ei a fide bírtokot ... A haldokló pár pillanatra elhallgatott.

A plébános letérdelt ágya elé, kezét csókoltt az öreg nagyságos asszonynak a könyvtől szemekkel rebegtet hálát a kegyes adományért.

— Ha pedig ... ha pedig ... susogta a haldokló ... Piroska visszalér ... adják át anyai áldásonkat ... Szerettem őt, nagyon szerettem őt, de ő gyermekesével másképen magyaráta ... Mondják meg neki, hogy szeretettel gondoltam reá utolsó órámban s ha siri nyugodalmasan tiszta szívűből kívánja, legyen Derecskey Sándor kedves ócsái felssége ... Áldásom reájuk ... Áldásom ... Ekkor meg Derecskey emelte alkához a haldokló hűdég kezét.

Megmondjuk, megmondjuk, rebegte Derecskey és a pap meghatótan.

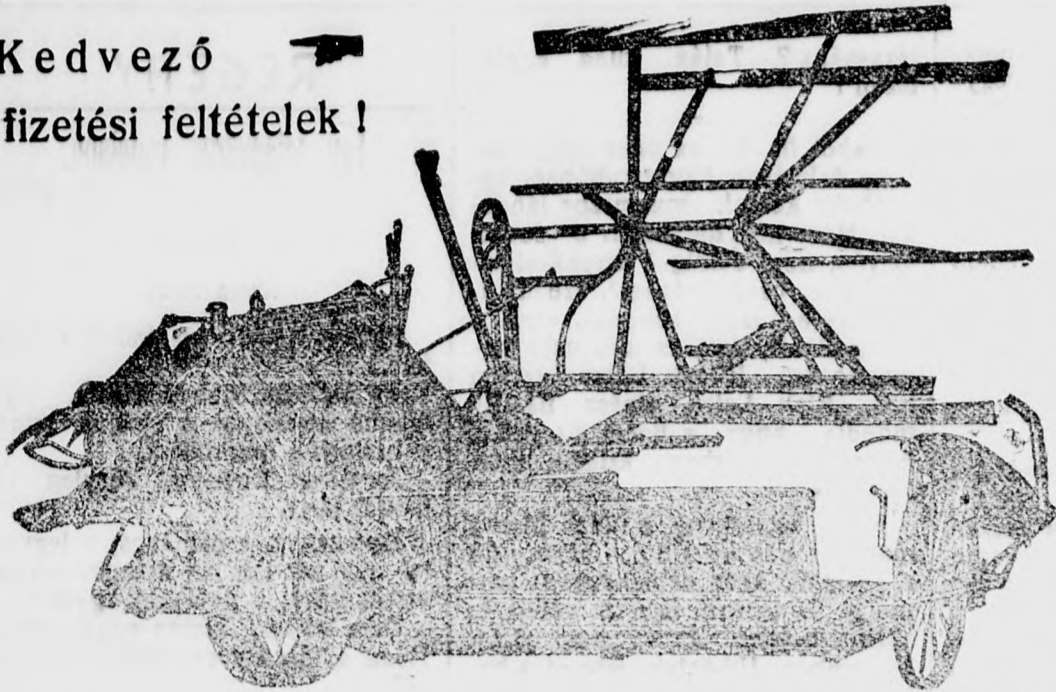
Persze Derecskey azt is hozzágondolta:

— Oh, bárcsak hallgatna a haldokló szavaira az a bukásában is búszke ónézetes leány! ... Piroska besurrott a kastély kapuján. Ugy jött, mintha rosszat cselekedett volna, mintha büns lenne. A melllete elistó szent asszonyok észre sem vették, ügyet sem vetettek reá ... Sírva sebesen léktett, valami kimondhatatlan fájló ézés volt rajta eröl.

Felment a lépcsőödn, befordult az úveges verandán és szobájába ment.

(Folyt. köv.)

Kedvező
fizetési feltételek!

Manilla zsineg, páncél acél kormányú ekék. Mindennemű gazdasági gépek, olajok, kenőcsök tömítő anyagok. Mindennemű gépekhez való alkatrészek a legelőnyösebben kaphatók:

Glück Samunál Makón.

Magyar állami két hengeres magánjárók, legújabb motorok, golyós :: csapágyas ::
cséplőgépek,
gazdasági kis motorok, t a k a r m a n y k a m a r á k . Világhírű

„Cormick“
aratógépek, fűkaszálók, lógereblyék -tárcsás boronák.

POÓR ENDRE
gyógyászernésznél kapható Makón
VILMA-CRÉM
gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, arc- és kézvrösség és mindenféle bőrtisztálanság ellen
Vilma hajpor, Vilma szappan és hajlító szer.
Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajlító 1 korona. Ezek piperezsarok több kiállításom érsekkkel lettek kiállítva.

Haszonbérheadás.

A Borotvás örökösök tulajdonát képező gerizdesi kenderföldek, 14 kishold belső járandó és egy darab ardiesi szőlőföld 1914. október 1 től haszonbérbeadó. Ertekezhetni lehet dr. Kozma János makói ügyvédnél.

Friss must kapható:
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Táncitanítási felhívás.

Alírótt táncitanító tisztelettel értesitem az igen tisztelt szülőket és gyámokat, hogy az őszi

tánctanfolyamot

október hó 1-én megkezdem. Akik tehát gyermekeiket taníttatni akarják, szíveskedjenek az ideig beiratkozni. Beiratkozni mindenkor lehet lakáson Gr. Vay-utca 19. szám.

Tisztelettel

Schwarz Miksa,
okl. táncitanító,

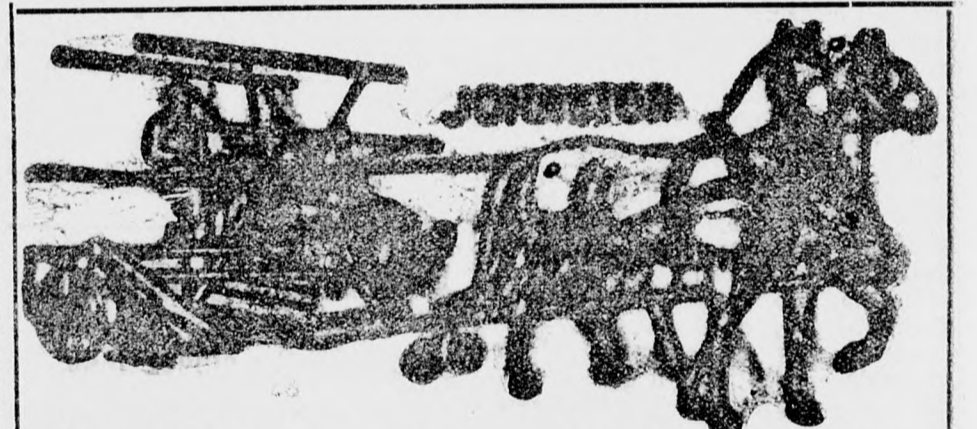
Kiadó hagymaföld
zöltség, gabona és lucernásnak
Iritz Miksánál.

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb parcellákban bérbeadó.

Ertekezhetni lehet a tulajdonossal, vagy megbizottjával a helyszínen.

Legjobb Szép
asztali- és gyógyborok **cukor-paradicsom**
Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.
naponta friss szedés kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Ertesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. s. (saját házamban) **gazdasági gépraktáramban** a legújabb modellű **JOHNSTON** kévekötős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami fényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, agyszintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica ültetők is. - Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. - Raktáron tartok kitűnő Sisal-féle kévekötős zsineget, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai tükörcél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utazatu vaspálcás boronákat, répa és szecs-kavágókat. - Egyuttal batorokodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavító műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakoskerübben, jutányos áron készítek autogén hegesztő gépemmel a legkomplikáltabb munkákat végzem. - Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. - Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapák állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

Ertesítés! Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a technika legújabb vívmányának, a légnyomásos egyedüli árusítását megkaptam. Az „EOLOS“ olcsósága mellett biztos és rendkívüli tartós üzemű, úgy hogy ezen tulajdonságainál fogva nélkülözhetetlen minden modern házban. Azonkívül a t. gazdaközönség szives tudomására hozom, hogy különféle legújabb gazdasági gépeim megérkeztek, különösen a világhírű „Kühne“-féle vetőgépeimet ajánlhatom szives figyelmükbe. Tisztelettel

Gulácsi János vasipartelepe és gépraktára **Makón.**
TELEFON-SZÁM: 50. TELEFON-SZÁM: 50

Első magyarországi sirkőgyár.
Nálam az összes márvány- és :: granit sirkövek ::
25%-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat ujonnan berendezett gyáramban magam készítem.
Vasbeton sirkoltokat
6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalom 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.
GLÜCK LAJOS
Makó, Szegedi-utca, saját ház.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett gyorsajtóján. Makón